

Arbejdere aftalte, at de 8 Timer skulde være effektive, og det har vist sig — hvad der ikke er Grund til at beklage sig over eller at bebrejde nogen —, at Arbejdsgiverne naturligvis krævede dette Punkt af Aftalerne overholdt, saaledes at Arbejdstiden blev absolut effektiv. Den er blevet effektiv i en saadan Grad, at en Række store Virksomheder erkender, at Arbejdstempoet er steget 30—40 pCt., steget saa stærkt, at de indrømmer, at hvis de var i Stand til at forlænge Arbejdstiden med en Time, vilde dette ikke betyde en Forøgelse af Produktionen, men snarere en Forringelse, fordi Mennesker nu en Gang ikke er det samme som Maskiner eller mekanisk Værktøj. Nedbringelsen af Produktionsomkostningerne er derfor et Spørgsmaal, som er vidt forgrenet. Det er Spørgsmaalet om Arbejdets Organisation og Tilrettelægning, man kan maaske sige Specialisering, og en nødvendig Betingelse herfor er et nøje Samarbejde mellem Industriens forskellige Faktorer, Samarbejde, som kan føre til forenede Bestræbelser for ved de bedst mulige Hjælpe midler at frembringe det størst mulige Resultat af Produktionen, og herunder maa man efter mine Anskuelse i størst mulig Udstrækning fjerne den Anledning til Kiv og Strid mellem Parterne, der er i den nuværende Ordning.

Antallet af arbejdsløse var omkring 1. Januar 85 000 — det er, som bekendt, steget betydeligt og har været oppe over de 90 000. Det er den legitime konstaterede Arbejdsløshed; hvor meget der findes af Erhvervsløshed derudenom, er vi jo ikke i Stand til at sige. Søger vi efter Aarsagen, ser vi, at den altsaa ikke ligger i, at Industrien er i Forfald, og den ligger ikke dér, hvor man har været tilbøjelig til at lægge den, nemlig i for høj Løn og for kort Arbejdstid. Nej, Aarsagen til Industriens Vanskeligheder i Øjeblikket ligger i Krønstigningen, som vi selv har været tilbøjelige til at medvirke til, fordi vi blandt de forskellige Veje, der var at gaa, ikke vilde vælge den samme Vej som Tyskland, nemlig at sabotere og ødelægge Valutaen fuldstændig. Vi ved jo, at det betød uhyre Lidelser for dem dernede at komme over Markens Nulpunkt. Vi ved meget godt, at da de etablerede ny Valuta, lykkedes det dem derved at faa Lønninger og alle mulige Ydelser ned til omkring det halve af Før-Krigstidens, men Reaktionen derimod var saa stærk, at der knap gik et Aar, før de Lønninger, der fastsattes ved Aarsskiftet — saa vidt jeg husker, var det 1923—24 —, fordobledes, og det viser noksom, at det lader sig ikke gøre i

den Grad, som man gjorde i Tyskland, paa Basis af Valutaens Ødelæggelse at ødelægge en Samfundsklasse økonomisk og bringe den ind under Sultevilkkaar. Man vil vel sige: Ja, men det ønsker vi heller ikke her. Nej, det tror jeg heller ikke, for jeg tror, at alle Mennesker i og for sig er gode og gerne vil have, at alle andre skal have det saa godt som muligt, men den Teori, der for Tiden raader hos dem, som kritiserer eller vil umuliggøre enhver Foranstaltning, den gaar sandelig i ensaadan Retning, at hvis den blev fulgt, vilde Arbejderne blive aldeles ruineret. Navnlig i den sidste Fjerdedel, kan jeg vel sige, af 1925 maatte store Dele af vor Industri melde Pas, og denne Melden Pas er en saa absolut Faktor, at jeg ikke tror det muligt at komme udenom Foranstaltninger til Afhjælpning af Misæren. Først og fremmest mødte den virkelige betydelige Eksportindustri, vi havde oparbejdet, pludselig Krav fra Udlandet om, at nu maatte alle Salgspriser reduceres med 20—25 pCt., og da Industrien ikke er saa vel funderet, at den kan staa for et saadant Tryk, betød det, at man maatte lægge sig stille, indskrænke Produktionen og haabe paa bedre Tider eller Hjælp fra det offentlige.

Jeg vil gerne erkende, at der i nogen Grad er Mulighed for Hjælp fra det offentlige, fra Staten og navnlig fra de store Kommuner, og jeg konstaterede med Glæde, at en velkendt Venstrepolitiker forleden Aften paa et Møde i en snæver Kreds af Akademikere og Embedsmænd og Storindustriens Mænd henviste meget stærkt til, at den forrige Regering havde stillet sig paa det Standpunkt at sige: Ja, Staten, den maa gerne og den bør betale 20, 25, ja, 30 pCt. og i visse Tilfælde mere for at fremhæve og benytte sig af dansk Arbejde fremfor det udenlandske. Jeg nævner det, for jeg erkender, at der er en Række Tilfælde, hvor det offentlige vil være i Stand til at bøde adskilligt paa Krisen, men jeg ved af Erfaring, hvor svært det er, naar det offentlige skal tage den Slags Hensyn. Jeg ved, at vi gør det i stor Udstrækning i Københavns Kommune, selv om vi ikke gaar saa højt, og jeg kan tilføje, at jeg tror ikke, det i Almindelighed er nødvendigt at gaa saa højt for at kunne tage dansk Industri, hvis man passer paa at holde, hvad jeg vil kalde, de mindre legitime Interesser til en Side. Hvis man gør det, tror jeg paa Muligheden af, at det offentlige næsten altid kan forsvare at holde sig til danske Frembringelser.

Der var ved Siden af Vanskelighederne for Eksportindustrien en anden Række Van-